

Warszawa, 29 listopada

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr hab. Andrzej ZOLL

RPO-230517-VII/04/1.1

00-090 Warszawa Tel. centr. 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 827 64 53

Pan
Kazimierz Marcinkiewicz
Prezes Rady Ministrów
Warszawa

W wystąpieniu z dnia 11 października 2005 r. zwróciłem się do Ministra Sprawiedliwości z prośbą o określenie stopnia wdrożenia w życie przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. Nr 163, poz. 1363) w zakresie dotyczącym zobowiązania organów wymiaru sprawiedliwości oraz placówek opieki zdrowotnej do podejmowania wobec sprawców przestępstw o charakterze seksualnym odpowiednich przedsięwzięć prawnokarnych, organizacyjnych i leczniczo-terapeutycznych. Zostały one wymienione w znowelizowanych przez cyt. ustawę: art. 72 § 1 i art. 95a § 1 Kodeksu karnego oraz art. 96 § 1 i art. 117 Kodeksu karnego wykonawczego.

Otrzymanej w tej sprawie odpowiedzi Sekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości (pismo z dnia 31 października 2005 r.) nie mogę jednak uznać za satysfakcjonującą. Wskazuje bowiem, że z powodu niezadowalającej współpracy między resortem sprawiedliwości i Ministerstwem Zdrowia nie zostaną wdrożone w życie nowe rozwiązania ustawowe, tak istotne z punktu widzenia interesu społecznego.

W piśmie tym stwierdza się, że źródłem poważnych trudności w tworzeniu profesjonalnych programów postępowania ze skazanymi o zaburzonych preferencjach seksualnych jest brak koncepcji oddziaływań terapeutyczno-

lecniczych wypracowanej w specjalistycznych instytucjach podległych Ministrowi Zdrowia. Potrzebne są zwłaszcza odpowiednie programy terapii dla osób z zaburzeniami preferencji seksualnych, oparte na dowodach empirycznych i o sprawdzonej skuteczności, które mogłyby zostać przeniesione do zakładów karnych.

W udzielonej mi odpowiedzi Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości przyznaje również, że zakłady karne nie mogą być jedynymi placówkami zobligowanymi do prowadzenia tego typu oddziaływań. Podziela w związku z tym wyrażoną przeze mnie w wystąpieniu opinię o nieprzygotowaniu placówek służby zdrowia do leczenia i rehabilitacji osób wykazujących zaburzenia preferencji seksualnych po ich zwolnieniu z zakładu karnego.

Wskazane powyżej problemy wymiaru sprawiedliwości oraz publicznej służby zdrowia mogą rodzić obawę, czy w oparciu o dyspozycje ustawowe powstanie i będzie realizowany w Polsce program kompleksowego postępowania ze sprawcami przestępstw o charakterze seksualnym, który obejmie nie tylko przedsięwzięcia prawnokarne, ale również terapeutyczne i leczniczo-rehabilitacyjne.

Uważam, iż w celu wykonania tego ważnego zadania społecznego należy skorzystać z bogatych doświadczeń innych państw, które od kilkadziesiąt lat stosują z powodzeniem - także w warunkach izolacji więziennej - różne metody postępowania z osobami wykazującymi zaburzenia w sferze seksualnej.

Argumentem przemawiającym za szerokim korzystaniem z tych doświadczeń, na przykład w ramach ścisłej współpracy międzynarodowej, jest w odniesieniu do sprawców przestępstw o charakterze seksualnym znaczący spadek powrotności do przestępstwa. Jak wskazują dane z poszczególnych państw, recydywa w przypadkach osób wcale nie leczonych może wynosić od 70 do 90%, zaś po przebytych leczeniu - dla pedofilów i innych grup badanych, wobec których zastosowano różne metody leczenia i terapii - od 6 do 30%. Tak na przykład w Republice Czeskiej, gdzie w ciągu blisko 30 lat wypracowano system postępowania leczniczo-terapeutycznego wobec zaburzonych sprawców przestępstw seksualnych, zwanych tam dewiantami seksualnymi, poprzez terapię i leczenie redukuje się recydywę przestępczą takich osób do ok. 15%. Wskaźnik recydywy

w przypadku osób, które nie są obejmowane leczeniem i terapią, określa się na poziomie 85-90%.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity: Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147) uprzejmie proszę Pana Premiera o spowodowanie podjęcia międzyresortowych działań zmierzających do wdrożenia w życie przepisów cyt. ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. o zmianie ustawy — Kodeks karny, ustawy — Kodeks postępowania karnego i ustawy - Kodeks karny wykonawczy - w zakresie dotyczącym sposobów postępowania ze sprawcami przestępstw o charakterze seksualnym, o których mowa w znowelizowanych przez tę ustawę: art. 72 § 1 i art. 95a § 1 Kodeksu karnego oraz art. 96 § 1 i art. 117 Kodeksu karnego wykonawczego.

/-/